NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V saboto 7. augusta (poznoletna) 1852. *List* **63.**

Hebrejske melodije *).

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

I.

Ona.

V krasoti veje, kakor noč
Zvezdita južna nebeza;
Divoto tmin i bleska moč
Oko i obraz sjedinjata,
Stopljene v milozarnem sviti,
Ki dan ga nima bleskoviti.

Le tenjco več, mànj žarček le —
Miloto že kalílo bi,
K' sapljá skoz temne pramene,
Raz čêlo divno jej bliščí,
Kjer misli govoré prejasno,
Kak drago jim je stanje krasno.

I glej! na licih, nad bervmí,
Tak tiho, a zgovorno lé —
Nasmehljej vabi, cvet žarí,
Od blazih dnov ti govoré —
Zgol serce, k' mirno z vsakom žije,
Ki v ljubavi nedolžni bije! —

Naznanílo pripomočkov zoper grojzdno plesnôbo.

Razglašeno po c. k. ministerstvu kmetijstva.

V Dunajskim vradnim časniku od 4. t. m. je razglasilo c. k. ministerstvo kmetijstva pripomočke zoper grojzdno plesnôbo, kakor mu jih je razodel vitez Heufler, vinorejic v Rasen-u, kterimu je ministerstvo naročilo, naj prevdarja in skuša zvediti: v čem ta neznana bolezin obstojí, in s čem bi se odvernila in zaterla.

Gosp. Heufler naznani ministerstvu, da svojiga preiskovanja še ni popolnoma dokončal, da se mu vendar potrebno zdí, to kar je zvedil, berž na znanje dati, ker v ti nevarni kugi ni noben dan zamuditi. Heufler piše takole:

„Natanjčno preiskovanje bolnih grojzdov, ki sim jih iz Goríce dobil, je poterdilo, da grojzdna bolezin v nekim plesnjivcu obstojí, kteri ima pravo plodno séme v sebi, po kterim se ta kužna bolezin razširja.

Ko sim bil tega do gotoviga prepričan, sim vprašal dva v rastljinoznanstvu nar bolj zvedena vertnarja: kteri pomoček je zoper plesnjive sadeže ali rastljine sploh nar bolj poterjen? Obá mi rečeta, da je žvepleni cvét (Schwefelblüthe) nar bolji.

To so skusili vinorejci tudi na Angleškim in Francoskim. Vertnar Tuker iz Margata na Angleškim, ki je pervi to grojzdno bolezin zapazil (po njem se tudi Tukerjeva bolezin imenuje), je škropil grojzde z žvepleno vodo, kteri je nekoliko apna primešal; dobro se mu je obneslo. Vertnarji scer na Francoskim so poskušali umivati grojzde s čisto, apnéno in galunovo vodo, so jih kadili s tobakam, so porezovali perje itd. — ali vse drugo ni nič pomagalo, kakor sama čista žveplena voda.

Žveplena voda je dober kup. En lot žvepleniga cveta veljá 1 krajcar; z enim lotam se že da veliko vode rumeno pobarvati, in taka po žveplu rumena voda je nar bolji pripomoček plesnjivca na grojzdih pokončati.

Plesnjive grojzde s to vodo škropiti pa tudi ni težavno. En delavec napolne ž njo golído, ki jo lahko v eni roki nese, in vzame môrsko gobo saboj. Tako se podá v nograd. Ko pride k plesnjivi terti, postavi golído pod terto, pomoči gobo v vodo, jo nad plesnjivim grojzdam izžmè tako, da voda spet nazaj v posodo têče. Golído napolne večkrat z novo vodo.

Tako se ravná pri plesnjivih grojzdih.

Kako se pa plesnôba zabrani? To se doseže na dvojno vižo:

1) da se že v terti nagnjenje k tej kužni bolezni odvèrne, in
2) da se kužnína (plesnjína) pokončá.

Kako se pervo doseže, se učímo nar bolj iz tega, kako se je ta bolezin zaplodila. Plesnjivec (Schimmel) se je izperviga začel na vertih, kjer na mnoge viže rastljíne in sadove mehkužijo, in jih silijo, da hitrejši, lepši in rodovitniši rastejo. Iz teh silnic (Treibhäuser) se je zaplodila bolezin na vertne terte, od tod v nograde. Treba je tedaj, da od nogradov vse odvernemo, kar terte k preveliki rodovitnosti sili, to je, da jim celò nič ali le malo gnojimo. Tisti pregovor, ki pravi:

*) Te »melodije«, al da je po našem imenujem, te »viže« je visoki pesmenik za glasbo složil; torej naj nikdo ne išče v njih doveršenih pesniških obrazín, ker bode le čertice našel. Vsaka »viža« za se je cvetlica, ta mila vijola ali tiha spominčica, ona ponosna solnčnica ali bleskosijajna potonka, — le ako vse vkup povežeš, dobiš krasen venec. One so čutljeji i posamni vzdihi nesrečnoga naroda — čiste kaplje, v kterih se odraža zdaj bleda zarja milejih časov, zdaj radostiva nada onkrajnoga žitja; tu sveti serd v oholem svojivci, ondi Božja pravičnost ali Božje Veličanstvo — iz celoga venca pa veje strah Božji, vdanost v Njegovo voljo — živa ljubezen do Njega: do zgubljene domovine. Toliko v porazumljenje.

Kar prevod utiče, sim se kolikor mogoče izvirnoga meríla deržal; le ondi, kjer bi bil čudovitni kratkoti angleškoga jezika marsikako lepoto v dar prinesti moral, sim merílo nekoliko razrahljal in raztegnul, kar, mislim, čitatelja ne bode preveč motilo! Prevoditelj.

„za terto je zajčjek (zajčji gnoj) nar bolji“, nam kaže o ti bolezni pot, da imamo tertam celo malo ali nič gnojiti. Tudi nograde preveč močíti (vode preveč v nograde napeljavati) ni dobro.

Kar pokončanje kužníne vtiče, je res, da je séme plesnjivca tako majčkino, da se posamno ne vidi, kjer ga je malo; kjer ga je pa veliko, se vidi in tudi odúha. Treba je tedaj, ako hočemo kužníno pokončati, da pokončamo do dobriga vse plesnjivo listje, tersje in grojzdje, to je, da čisto vse sožgemo. Kjer to celò ni mogoče, naj se vse zakoplje v jame, ki so z vodo in nevgašenim apnam napolnjene.

Nevarno je tako plesnjivo šaro na gnoj metati. Na gnoji se kužno séme živo ohrani.

Potrebno je tudi (kar je že izvedeni vinorejic Benjamin Bouchardt svetoval), da se v jeseni, ko je listje odpadlo, pa tudi spomladi, preden zelenéti začnè, cela terta dobro umije, in tako vsiga plesnobniga sémena očisti. Tudi za to umivanje je žveplena voda posebno dobra“.

Tako se glasí naznanílo kmetijskiga ministerstva, ktero brez pomude naznanimo vinorejcam na Slovenskim, ki bi utegnili pomoči potrebovati. Naj bi nasvetovani pripomočki tudi gotovi bili!

Nekaj čbelarjem v opom.

(Konec.)

Kader panj, kteriga razdréti mislim, iz ulnika vzamem, ga nekoliko proč od ulnika na stol narobe položim, to je tako, da spodnja dilja, po kteri čbele vùn in noter letajo, na verh pride. Mu od zadej skončnico proč vzamem in ga odprem, da ga dobro pokaditi zamorem. Kader čbele začutijo, da je treba bežati, in se za prid in pot pred dimam jokati, jo naglo naprej pobašejo, in veselje, s svojim zavratnikam se boriti, popolnama zgubé. Kader čutim, da so se čbele že blizo sprednje skončnice preselile, jim še le leteníco (Flugbret) z dlétam odbolgnem in jih do dobriga odkrijem in še enkrat tako pokadim, da posluh, vid in pamet zgubé, in jih popolnama mik zapustí, še komu se v lase spustiti.

Potem še le pričnem z nožem ali spodrezalnikam satovje spodrezovati, in ga vùn jemati, in če se ga še ktera presilna čbelica derží, jo z gosjim peresam k drugim spred na kup pomedem. To delo s pičlim dimam in spodrezovanjem tako dolgo terpí, da naposled same čbelice polne tuge in obupa spred na dilji obvisé. Potem pa prazen panj z obropanimi čbelami od stola vzdignem in ga v ulnik nesem

V ulniku odprem nektere tri ali štiri za prezimo pripravljene panjove, in denem v vsaciga nekaj takošnih beračic. Zato delo je penjanica ali gosje peró nar boljši. S kakošnim groznim veseljem te živalice tukej k svojim sosedinjam gredó, in s kakšnim usmiljenjem jih ptujke sprejmejo, naj bi se šel lesèm berač pa nevošljivic učiti, kar se popisati ne dá. Obropane čbelice se zdej v druzih panjih s ptujimi čbelami popolnama združijo, in mačica obropanca, kamor pride še tisto noč svoje življenje zgubí, in drugi dan na pajnovi bradi za pokop mertva leží; njena druhal pa se po druzih panjih za prihodnjo spomlad v prid drugim preživí.

Tako jez z vsimi obropanimi čbelicami ravnam, pomnožím in okrepím vse prezimike. Spomladi naglo zalego in roje napravijo, se jih plesnôba nikoli ne polastí, in nič več ne povžijejo, kakor druge. Ali ni tedaj gérda nezduha, nedolžnost z žveplam moriti, ki jo lahko in za prihodnji čbelarski prid obračamo.

Veselje, preserčno veselje imam, da sim jo znajdel čbelarjem prav dobro novíco, posebno pa že zato, ker se dandanašnji po vsih keršanskih deržavah milost do živalic priporoča!

Nektere očite, ki bi si jih s svojo novo ravnavo s čbelami na vrat navleči utegnil, bi slednje znale biti:

1. To delo je za kmeta premudno. Kmet nima časa se s čbelami predolgo vkvarjati, ima več skerbí v glavi, ko se s čbelami motiti; posebno v jeseni, kader dostikrat od dela in zmote ne vé, kje mu glava stojí. Povém ti pa, da to delo ni nikakor tako zamudno, kakor si kdo domišluje, ker ga lahko tudi hitro odpraviš. V 2 ali 3 večerih prav po lahkama 15 do 20 panjev podreš.

2. Ker je več čebel, več živeža gré, — bo kdo drug rekel. Ali to je pri drugi živali res, pri čbelah pa ne. Prav dober panj sim z 10 funti stèrdí lepo ohranil, ga prezimil in dal mi je cele tri roje. Ko bi me skušnja ne bila prepričala, bi te morebiti debelo gledati in ti verjeti utegnil, ali skušnja mi je bolji učitelj, kakor kak besedač.

3. Nekteri panjiči so žé v jeseni slabi, malo zaloge imajo, in ko bi jim še čbel dal, bi jo hitro potrosile, — zna rêči tretji.

Prav slabih ali šebkih panjev tako za prezimo šparati ne gré. Kdor iz nič kaj storiti misli, bi mogel ali Bog ali pa nôrec biti. Če pa dvomim, da bi mi kak panjičik zime ne prebil, mu kake kose polniga satovja priložim, in ohranim ga, da sim vesel.

Kako se čbele pozimi prav dobro in zdrave ohraniti dajo, me boste drugikrat slišali. Za zdaj vas lepo pozdravim. M—d.

Ogled kmetijstva na Angleškim.

(Dalje.)

Drenaža.

Glinjene cevi ali rore po grabnih v zemljo pokladati, da skozi nje preobilna mokrota odteka in se zemlja tako osuší in rodovitniši napravi, se pravi v angleškim jeziku zemljo drenažiti.

Zemljo po različno napravljenih vodotokih na suho devati, je že stara reč, — to pa je nova znajdba, da se posebne cevi ali rori v ta namen pod zemljo pokladajo. Ta naprava je dandanašnji na Angleškem zlo navadna in tudi potrebna, ker je zemlja po večjim delu ravna, se tedaj voda odtekati lahko ne more, in tudi zavoljo tega ne, ker je večidel ilovnata ali celò močirna in šôtasta; verh vsiga tega se, kakor smo že slišali, tudi poleti malo osuší.

Iz tega se razvidi, da je drênaža, ktera se vsaki ilovnati in bolj mokrotni zemlji kaj dobro prileže, na Angleškim še posebno potrebna.

Lan.

Lanú na Angleškim in v Škocii sila malo pridelujejo. Na Irskim, kjer je revšina velika, so se poslednjih 10 let prav pridno lanoreje poprijeli, in kraljice mož je sam na čêlo neke lanorejne družbe stopil, da bi se ta reč bolj na noge spravila.

Ker pa je silno veliko na tem ležeče, da se lan dobro in hitro godí, so se poprijeli dvéh novih znajdb. Eno je znajdel neki g. Schenk, drugo Klausen.

Po Schenkovim se suh in po enaki dolgosti izbrani lan v snopiče poveže in v okroglate z vodo

napolnjene kadí z dvojnim dnam pokonci postavi in v ti vodi, ki je na 25 stopnic po Romirjevim gorkomeru sogreta, skozi 60 ur godí; potem se posuší in dalje se ravná po navadnim ž njim. Imenovane kadí imajo pa za to dvojno dno, in zgornje dno ima več lukinj, ker so med njima ceví napravljene, skozi ktere se sopúh pelje, da vodo v kadéh greje.

Po Klausnovim se pa lan kuha nar poprej skozi 3 ure v nekim nemočnim lugu (pol funta sode (lugaste solí) na 100 funtih vode), po tem se enmalo namaka v neki kisljati vodi (1 funt žveplene kislíne ali hudičeviga olja na 100 funtih vode), po vsem tem se da posušiti in tréti po navadnim. Tak lan je bel kot sneg in se sveti kot svila.

Po tem ravnanji pričakujejo Angleži iz lanoreje veliko dobička.

(Dalje sledi.)

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Vèrne.

8. pismo.

Dragi prijatel!

V Otrikolu.

Drugo jutro, 17. rožnika, sim jo naprej odrinil. Spet se gré 18 milj delječ med visocimi gorami v Terne (Terni), majhno mestice, ki so ga Rimljani Medvodami — kaj pa de! — ne med vodami, temuč Interamnia imenovali. Kako hitro jo vender človek zarobi! — Iz tega mesta, ki šteje dandanašnji kakih 7000 duš, je bil slavni Tacit domá, neumerjoč izgled vsim, ki hočejo dogodivščino pisati!

Tù se velika, rodovitna in prijazna dolina odprè. Okoli mesta, ki ga reka Nera, razdvojivši se, kar lepo objema, je velika zala loza ali gojzdič oljk, iz kterih mnogo dobriga olja pridelajo. Terniančani pridelujejo pa tudi veliko vina in sadja; žita pa mende ne zadosti za potrebo.

Mestnjani so ravno obletnico povzdignjenja papeža Pija IX. na Petrov stol praznovali, in mestna gospôda se je, ravno ko sim došel, z muziko v stolno cerkev peljala. Šel sim v cerkev tudi jez, pa precej sim vidil, de so se tudi tù le zato zbrali, ker mora tako biti. Kako čudno je vender, de ljudjé povsod nar raji z Bogam norčujejo! Kar precej se poberem in napravim svoja tovarša, de grémo Velínov slap (Wasserfall) ogledat. Skoraj dvé uri je delječ od mesta na jutrovo stran; tode cesta, ki so jo, še ni davno, od mesta čez silno visok hrib na Neapolitansko naredili, in sèmtertjè prav iz žive skale izsekali, je dobra, de se lahko hitro potuje. Tudi prek hriba je vse polno oljkiniga drevja.

Velín, bistra reka, priteče iz Neapolitanskiga in se izverh hriba naravnost dol, čez 200 čevljev globoko, izliva, ter se peni in šumí, de je groza. — Od tod je le še dvé uri do Riet (nekdanje Reate) pri neapolitanski meji. Rad bi bil tje šel, lepe kraje okrog mesta ogledat, ki so jih Rimljani „regio rosea“ imenovali, ali tovarša nista bila moje misli. Zato sim hotel pa saj to, kar sim ravno pred seboj imel, od vsih straní viditi, in nisim bil zadovoljen, slap le od zgoraj viditi, temuč sim poleg njega dol po hribu v dolino lezil, ga tudi od spodaj, kjer se še lepši vidi, skerbno ogledat. Lahi Velínov slap tako povzdigujejo, de terdijo, de razun Niagarškiga v Ameriki mu ga ni para na svetu. Ali je to res ali ne, nevém; to pa vém, de se slap naše Savíce, desiravno ga je nekdo Rajnovimu primeril, ne more z Velínovim slapam meriti.

V dolíni smo osle, ki so nam jih naproti prignali, zajahali in poleg Nere, s ktero se Velín precej pri slapu združi, v Papiniano, zlo revno vas, jezdili, kjer nas je voz čakal; ali po poti nam je dež tako nagajal, de smo morali pod neko pečovje bežati, kjer je bilo ravno za nas tri, za oslarje in za prednje stegna oslov komaj zadosti prostora.

Poldrugo uro, ali 7 milj od Tern je v silno rodovitnim kraji majhno mestice, ki ne šteje čez 5000 duš, prek visociga hriba z lepim terdnim gradam. To mestice so Rimljani v starodavnih časih „Nequinum“ in pozneje Narnia imenovali, dandanašnji se mu pa Narni pravi. — Še 10 milj dalje se pride unikraj hribov v velik, pa zlo vmazan in reven terg, ki ga Otrikoli kličejo. Leží verh griča in šteje do blizo 4000 duš. Nekdaj je bil mende lepo, bogato mesto, ker se je tù že mnogo lepih, veliko čislanih starovín izkopalo.

Od Otrikola naprej proti Rimu ni več visocih hribov; pot pelje le še čez prijazne griče. Po poti iz Otrikola, kjer sim prenočil, sim vidil spet mnogo tisuč prav lepe živine, tode večidel le drobnice. Ravno so namreč ovce in koze, ki jih pozimi in spomladi na širocim polji okrog Rima pasejo, na hribe gnali. Toliko jih je bilo, de v nekterih krajih se ni moglo z vozam naprej. Za čedami po več tisuč glav so šle druge trume mezgov in kónj, ki so pastirjem posodo in hrano tovorili. Celo uro sim jih srečeval, kar me je silno veselilo; posebno pa so mi zale čverste koze dopadle, ki so večidel vse bele.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Ceguar.

* Po naznanilu Dunajskih časnikov je g. minister podúka gosp. prof. Miklošića povabil: naj spiše zgodovíno slovenskega slovstva za berílo višjim gimnazialnim šolam slovenskim. Gosp. profesor se je temu povabilu udal, ter se zamoremo izverstnega dela kmalo nadjati.

* Nek Rečan je poslal društvu za povestnico jugoslavensko 100 cesarskih cekinov, ki se imajo tistemu v dar dati, ki bo naj bolji zgodovino človeštva v horvaškem jeziku s posebnim ozirom na Slavene spisal. Odbor društva je toraj poziv o tej zadevi na slavenske pisatelje razglasil.

* V „srbske novine“ piše nekdo iz Ruskega „pisma o slavenskih zadevah“. V vvodu govorí o raznih slavenskih rodovih. Celi slavenski narod primeri z materjo, ki ima mnogo hčerk in sinov itd., in njih vsak ima odločen prostor v hiši, ki eden druzega ne poznajo,— in govorí nadalje: „Razna plemena tako velicega naroda toliko ali še manj poznajo eden druzega, kakor na priliko Eskimati afrikanske zamorce; in samo, kadar kaka europejska vesoljna vojska ali kaka druga dogodba vse narode pripelje na bojno polje, samo takrat vidimo, da nas je dovolj jednokervnih bratov, in naravno je, da prašamo eden druzega: kdo je kdo, od kod je in zakaj nismo eden druzega poznali“.

* V Budimu je prišel na svitlo pervi zvezek „prostonarodne biblioteke“ od dr. Radlinskega in Jožefa Pohradskega; veljá 12 grošev.

* „Svet a jeho divy“ (svet in njegova čuda) knjižica bolj za prosto ljudstvo namenjena, ktero je spisal Maly, je ravno na svitlo prišla, v kterej so razložene vse natorne močí in čuda.

* Českí časopis „Škola“ za učitelje narodnih in nižjih realnih šol je ravno na svitlo prišel.

* Rusko vseučelišče v Petrogradu je imelo tega leta 48 profesorjev in 406 poslušavcev.

* Profesor Smetana je izdal matematiko za tretji in četerti gimnazialni razred, zdelano po matematiki gosp. Močnika v Ljubljani.

Slovensko slovstvo.

Spisje za slovensko mladino. Spisal Andrej Praprotnik, učenik. V Ljubljani 1852. Založil in ima na prodaj Matija Gerber, bukvovéz. Natisnil J. Blaznik.

Pod omenjenim naslovam je spisal po Slovenskim dobro znani verli učitelj Andrej Praprotnik šolske bukvice, kterih smo zares že zdavnej potrebovali. Veselí nas, da smo jih dobili in da so tako dobro v čisti slovenšini izdelane. Priporočimo jih tedaj prav iz serca ne le vsim ljudskim šolam in slovenski mladini sploh, temuč tudi starejim ljudém, ki bi se radi naučili mnogoverstne pisma spodobno pisati. V 2. delu teh bukvic najdejo prav razumljivo in po domače vse, česar potrebujejo, se vaditi dobriga spisovanja. Razun pravíl (regelc), kako se mnogoverstne pisma imajo pisati, so pridjani izgledi naznanivnih, prosivnih, zahvalnih, vošilnih, tolaživnih, povabivnih, posvetovavnih, opomnih, naročivnih, odgovorivnih pisem, in razun teh tudi izgledi gospodarskih in gospodinskih listov, izpiskov ali kont, plačivnih, prejemnih, voznih listov, spričál, prošinj in oporók ali testamentov. Vse kratko in dobro in prav po domače.

Naj bi bile te bukvice kmalo v rokah mladih in starih, kterim je na tem ležeče, da je lepo in spodobno pisano, kar pišejo. Priporočiti zamoremo hvale vredno knjižico še posebno za šolske darila.

Natis je lep in tudi za bolj slabe očí pripraven.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Postojne 4. aug. —*m*—. Pri nas je bila letos daritev šolskih daril posebno slovesno obhajana; kar se nam pa posebne hvale vredno zdí, je to, da po nasvetu šolniga ogleda gosp. Gottsbergerja in verliga šolniga vodja gosp. Potočnika so otroci revnih staršev za darila bukvice hranilnične (Sparkasse-Büchel) prejeli, ktere jim bojo, ko dorasejo, prejetin in gotov spomínek njih šolske pridnosti. — 3. dan t. m. se je grozna nesreča pripetila. Ob hudim vremenu se je tù 13 kôscov pod edino drevó na senožeti vstopilo; strela vdari v drevo ter je eniga ubila, ženo njegovo in 3 druge je na obrazu, persih, trebuhu in stegnu, 4 druge pa le na plečih in po nogah hudo posmodila; vunder je upanje, da se bojo vsi ozdravili. Žalostno je, da vsi poduki in vsakoletne nesreče nič ne pomagajo ljudí spametovati: da nikar ob hudim vremenu pod drevesi, sosebno pod samotnimi, ne vedriti! — Opomniti moram še ene nesreče, ktera se je zgol po nevédnosti pripetila. Če pri nas kteriga gad piči, imajo nespamotno navado: ud nad rano z motózam terdo prevezati; ravno to se je zgodilo unidan pri neki ženski v Zagorji; na to je pa noga po zaliti kervi vsa černa postala in tako zatekla, da je bilo komaj mogoče prevezo odrezati; kaj bo dalje z nogo, se še ne vé! Kdo pameten zamore misliti, da se s tako zadèrgo ubrani serkanje strupa po notranjih sila majhnih žilicah, ktere se nikakor prevezati ne morejo, če je ud od zunaj še tako močno zadergnjen! — Ali ste kaj slišali v Ljubljani od neke grozno neumne pripovedke, ktero pri nas nekteri verjamejo (!!), da je v Colu blizo Vipave nekimu človeku gad skozi usta v želodec zlezel, kteriga so v Idrii, kamor je šel pomoči iskat, na glavo postavili in pod usta škaf mleka, da bi bili gada na dan privabili; res se je prikazal gad pri ustih, pa se je spet nazaj vernul in zdaj že mož vsaki dan smerti pričakuje! Tako pripovedujejo in take pravlice verjamejo nekteri ljudjé. Bog daj norcam pamet!

Iz Ljubljane. Prihodnje leto bo vender resnica z napravo cele nižje realne šole v Ljubljani. V vradnim Dunajskim časniku 4. t. m. beremo z veseljem, da je c. k. ministerstvo poduka dva nova učitelja in tudi začasniga vodja izvolilo, namreč g. Raimunda Pirker-ja, ki je začasni učitelj te šole že zdaj bil, in gosp. Mihata Peternel-a, sedaj kaplana v Vodícah; gosp. Peternel-u, v umetniških rečéh posebno bistroumnimu možu je izročeno tudi začasno vodstvo realne šole. V dobrih rokah je, ker gosp. Peternel, kolikor je nam znano, je mož praktike in vès vnet za blagor domovíne.

Novičar iz mnogih krajev.

Tudi Seklarji so sprejemali cesarja z velicimi slovesnostmi. — Po nar vikšim ukasu od 24. p. m. se imajo c. k. policije, ki so se nekaj časa c. k. „mestne glavarstva“ imenovale, prihodnjič spet le po starim c. k. „policijske vodíje“ imenovati. — Za gotovo se sliši, da se bojo mornarske (nautiške) šole, po potrebah sedanjiga časa popravljene, v Terstu, Benedkah, Reki, Dobrovniku, Kotoru, Spletu, Zadru in Rovinu osnovale. — Na Dunaj poklicani predsedniki zemljiša oprostijočih komisij so se pri gosp. ministru notranjih oprav že večkrat posvetovali zastran gojzdnih in pašnih služnost (servitutov). — Maršal Radecki se bo 20. t. m. iz Verone v Pordenon podal, po tem pa v Goríco v vojaško taborišče. — Nekdo je zrajtal, da škoda, ki jo gosence in drugi škodljivi merčesi vsako leto po austrianskih deželah napravijo, znese gotovo za 60 milionov. — Iz Teržaškiga kupčijskiga naznaníla od 1. tega mesca zvémo, da je cena kave enmalo padla, sladkora je bila pri starim, pavola je bila za 1—2 fl. dražji, žitna cena je odjenjevala, olje je bilo za 1 fl. dražji. — Po Dalmatinskim je grojzdna plesnoba zmiraj huji; v nekterih krajih ni nograda, da bi je ne bilo. — Na Angleškim sopet v nekterih zahodnih in severnih krajih krompir zlo gnjije. — Kolera se iz Poljskiga zmiraj bolj proti Pruskim vleče; v Varšavi jih zbolí vsak dan po 60 do 70. — Neka Angleška družba bo — kakor se sliši — zidala železnico med Beligradam in Carigradam. — Prof. Neilson Hancok je dal v Birminghamu (na Angleškim) izgled nekiga denarja kovati, kteriga je ponudil vsim vladarjem celiga sveta z nasvetam: naj bi vsi tak denar kovali, ki bi po celim svetu edino veljavnost imel; velikosti je tolarja in obstojí iz 37 delov srebra in 3 delov kotlovíne; na eni strani je teža (1 unca) zaznamovana, na drugi pa, koliko velja v primeri druziga po mnogih deržavah navadniga denarja. — Napoleon je 2 nova ministra in 3 deržavne svetovavce izvolil; ker pa je Napoleon sam glava vsiga, je vse eno: ali je Peter ali Pavel minister. Ker bo Napoleon potoval kmalo po južnim Francoskim, so dobili predstojniki (prefekti) že povelje, naj si na vso moč prizadevajo, da ga bo ljudstvo z velicimi slovesnostmi sprejemalo in želje po „cesarstvu“ razodevalo. — Tista „skrivna pogodba med austrianskim in ruskim cesarjem in kraljem pruskim zoper Napoleona“, o kteri so časniki toliko pisali, je prazna laž. — Novi deržavni zbor v Londonu se bo nek še le v drugi polovíci mesca oktobra začel.

Zahvala.

V iménu revežev v moji fari strašno po toči poškodovanih se zahvalim preserčno za prejetih 10 gold., ki so jih dobrotljivi Terščani darovali, ter prosim: naj bi se še ktero milostno serce obernilo na moje nesrečne farmane. Bl. Womberger.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*